

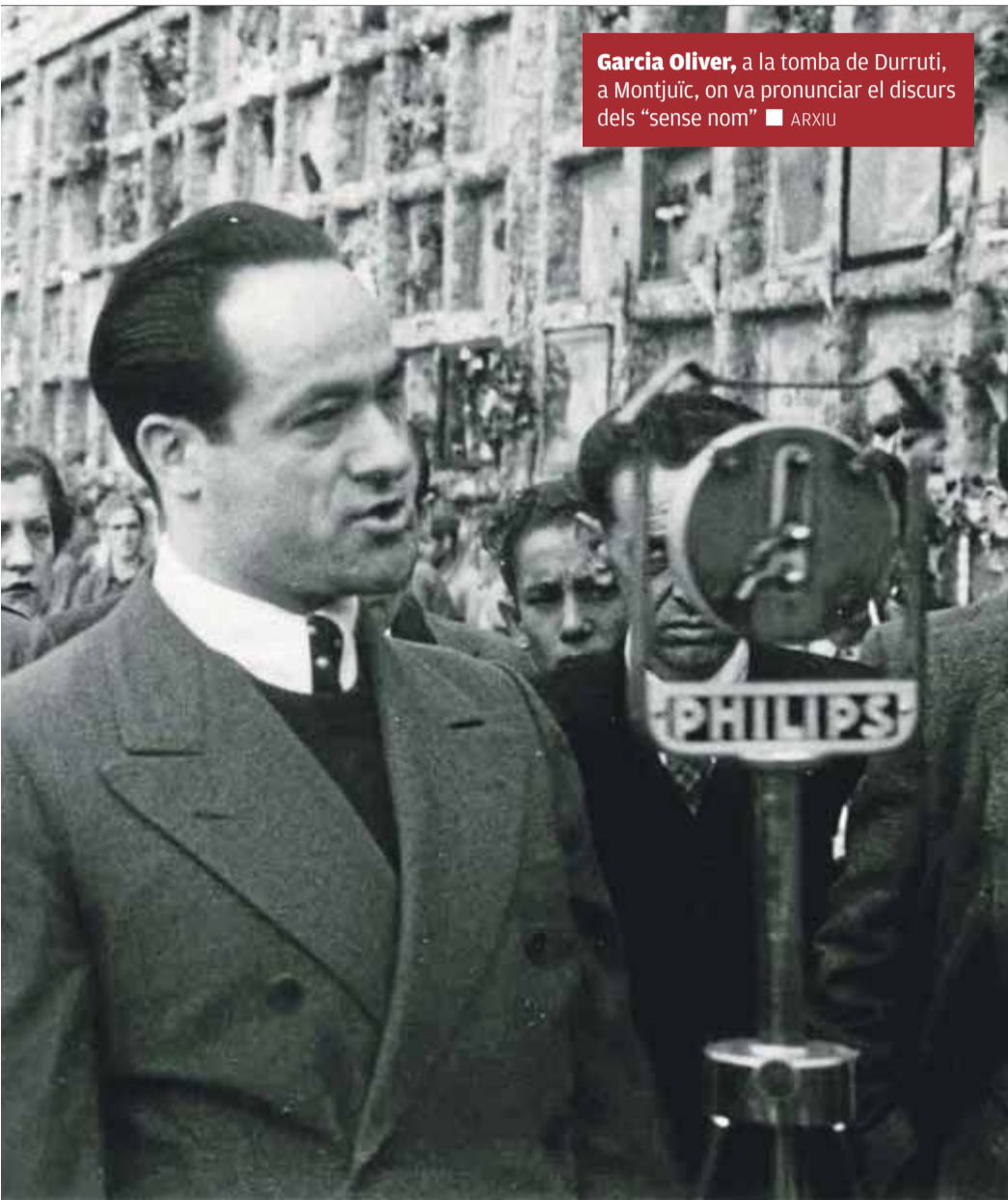
L'APUNT

La Dalma d'Elx no es mourà de Madrid

Maria Palau

Fi del debat. La Dama d'Elx no viatjarà al seu lloc d'origen aquest 2022, que se celebra el 125è aniversari del seu descobriment. La joia de l'escultura ibera es queda al Museo Arqueológico Nacional, a Madrid. L'informe final del Ministeri de Cultura en desaconsella el trasllat pels "danys irreversibles" que li podria causar. Els tècnics alerten, insistim, de "conseqüències catas-

tròfiques", paraules similars a les que fan servir tots els especialistes per evitar que les pintures murals de Sixena, conservades al MNAC, es desplacin al monestir aragonès. En el cas català, experts nacionals i internacionals aliens als interessos polítics. M'imagino que els tècnics que ha consultat el govern espanyol també tenen aquest perfil independent. Sí?

Garcia Oliver, a la tomba de Durruti, a Montjuïc, on va pronunciar el discurs dels "sense nom" ■ ARXIU

La biografia de Cerrada, un falsificador mític

Després d'anys de recerca i investigació, el guionista i artista gràfic Miquel Sarró, *Mutis*, ha aconseguit reconstruir la biografia *Café Combat*.

Laureano Cerrada, anarquista y falsificador, sobre l'influent militant il·legalista de la CNT catalana, que durant els anys de la Transició es va fer cèlebre pel llibre *Los atentados contra Franco*, del periodista Eliseo Bayo. Més quan Cerrada va ser assassinat, el 18 d'octubre del 1976, a la porta del bar que regentava al popular barri de Belleville de París. Considerat escòria per a uns i un model de resistència per a uns altres, Cerrada condensa l'esperit dels anarquistes que no van deixar de conspirar contra el dictador fins al final. Ell va ser el que va finançar l'atemptat en avió

Laureano Cerrada Santos

que havia de liquidar el Caudillo a la platja de La Concha de Sant Sebastià. Ell també va ser el que va aconseguir falsificar grans quantitats de paper moneda per intentar rebentar l'economia espanyola. No ho va aconseguir i va caure en mans de la policia

i la Interpol després de falsificar grans quantitats de dòlars i francs francesos, entre altres monedes. Abans, durant la Guerra Mundial, havia facilitat passaports, documentació, salconduits i guies a jueus perseguits pels alemanys, a pilots anglesos caiguts a França i a tota mena d'enemics del règim franquista. Detestat a mort per nombrosos corrents anarcosindicalistes que el consideraven un gàngster, Cerrada va viure una vida de pel·lícula, tot i que les aproximacions biogràfiques han estat mínimes. Sarró ha entrevistat infinitat de personatges que el van conèixer als anys de la clandestinitat i alguns dels seus familiars. El resultat és un llibre sobre un aspecte ocult de la història.

Críticateatre

Jordi Bordes

Batalla, Prat, Guinart i López a 'Crim i càstig', al Teatre Lliure ■ SÍLVIA POCH

'Catedralíssima'

Crim i càstig

Autoria: F. Dostoievski
Versió i direcció: Pau Carrió
Dimecres, 23 de febrer (fins al 3 d'abril), Teatre Lliure de Montjuïc

Amb orfebreria, Pau Carrió transforma una novel·la de 600 planes en una obra de teatre de prop de quatre hores. Mantenint la coherència de la narració (a diferència del 2666 de Rigola que cada un dels cinc capítols tenia formats diferents), servint-se de la intriga policíaca i fent brillar uns discursos en fred sobre el poder: com es legitima la violència i el control del poder. Cauen a la platja com una bomba. Hores més tard, Putin (un Napoleó del segle XXI) fa bona la tesi de Raskólnikov. L'atordiment per la contundència ètica del muntatge és immens.

Carrió desorienta l'espectador quan l'asseu al revés del que és habitual. Un exercici estètic que esdevé catàrtic. Perquè aquesta mena de mareig (d'anar a l'autobús assegut al revés) coincideix amb el deliri que viu el protagonista. Pol López

assumeix el personatge amb una profunda humanitat (a diferència d'aquell Hamlet que també va dirigir Carrió) tot i que en moments d'una fredor i reflexió de superhome de Nietzsche, que defensa el personatge. Míriam Iscla és la seva antagonista. Si a *Els miserables*, l'agent és un gos del poder, a *Crim i càstig* l'inspector juga amb

Carrió necessitava que l'adaptació fos tan ambiciosa com excessiva

els límits amb una obsessió quasi prevaricadora.

El debat dialèctic de la primera part és de floret. Al seu costat, la buidor, les vergonyes, les pors, les misèries, la maldat patètica. Els dos protagonistes sobrenen d'un perfil de personatges que, ben bé, podrien ser veïns de *L'oncle Vania* de Txèkhov. Des de la contenció, tots els actors desgranen uns personatges carregats de contradiccions, com Dúnia (Carlota Olcina), Natàssia (Roser Batalla), Sònia

(Maria Rodríguez) i la mare (Francesca Piñon). Són dones que viuen depenent de l'estabilitat que els proporciona el marit. Però que encarnen tremp i determinació.

La posada en escena planteja, sobretot en la primera part, una forma que evoca el malson: com si es llegissin les intrigues del protagonista patint ser descobert (entreveient pistes mal resoltes i testimonis inoportuns, que apareixen desenfocats dins d'una bombolla) i que es mou, en la buidor, amb una música que punxa en directe Joan Solé (una mena de Totpoderós). En la segona part, el deliri ve directament de l'amor i de la consciència.

L'excés d'aquesta catedral projecta terribles ombres inquietants. Era necessària que fos ambiciosa: de llarga durada, d'un espai immens buit com la Sibèria, d'efectes visuals i que trenquin amb la postal esgrogueïda del passat. Pau Carrió s'ha guanyat els galons de director de sala de gran format, amb la complicitat actoral i un treball d'anys. ■